

Obsah

Seznam autorů	11
Předmluva a poděkování (MK)	13
1. Úvod (MK)	15
2. Přírodní podmínky (RŠ)	17
3. Okolnosti a průběh výzkumu (RŠ)	24
4. Popis hrobů a sídlištních objektů s lidskými kosterními pozůstatky (RŠ, HB, MK, JKo)	31
4.1. Sledované údaje	33
4.2. Popis hrobů	36
4.3. Popis sídlištních objektů s lidskými kosterními pozůstatky	52
4.4. Popis potenciálních hrobových jam	53
5. Hrobové jámy a způsob uložení skeletů (MK)	55
5.1. Tvar a rozměry hrobových jam	56
5.2. Orientace hrobových jam	58
5.3. Superpozice s dalšími objekty a hroby	58
5.4. Poloha skeletů	59
5.5. Kamenné konstrukce	59
5.6. Organické schránky a podložky	63
5.7. Sekundární narušení hrobů	66
5.8. Sídlištní objekty s lidskými kosterními pozůstatky	71
6. Antropologická a paleopatologická analýza skeletů (HB, LV, KV, MK)	73
6.1. Antropologická analýza (HB)	73
6.1.1. Metodika hodnocení	73
6.1.2. Zachovalost kosterních pozůstatků	73
6.1.3. Popis jednotlivých koster	76
6.1.4. Demografická struktura	95
6.1.5. Metrická charakteristika	97
6.1.5.1. Lebka	97
6.1.5.2. Postkraniální skelet	98
6.1.6. Zdravotní stav chrupu	99
6.1.7. Závěr	99
6.2. Paleopatologická analýza (LV, KV)	102
6.2.1. Úvod	102
6.2.2. Materiál	102
6.2.3. Metody	102
6.2.4. Výsledky a diskuze	102
6.2.4.1. Kloubní onemocnění	102
6.2.4.2. Traumata	105
6.2.4.3. Zubní choroby	106
6.2.4.4. Záněty	108
6.2.4.5. Metabolické choroby	109
6.2.4.6. Nádory	110
6.2.4.7. Vrozené kostní anomálie	111
6.2.5. Závěr	112
6.3. Kosti zbarvené oxidy mědi (MK, HB)	114
7. Katalog a analýza nálezů (MK, PB, JE, BŠ, RK, JB)	119
7.1. Keramika (MK)	123
7.1.1. Popis nádob	124
7.1.1.1. Popis nádob z hrobů	124
7.1.1.2. Popis nádob ze sídlištních objektů	131
7.1.2. Typologické zhodnocení nádob z hrobů	134
7.1.2.1. Koflíky a džbánky	134
7.1.2.2. Mísy	140
7.1.2.3. Miniaturní nádobky	141
7.1.2.4. Hrnce	143
7.1.2.5. Intencionálně uložené části nádob	144
7.1.3. Zastoupení tvarů nádob v hrobech	145

7.1.4. Umístění nádob v hrobě	146
7.1.5. Keramické nádoby ve vztahu k pohlaví zemřelého	150
7.1.6. Nádoby ve výplni hrobové jámy	151
7.1.7. Keramika ve výplni sídlištních objektů s lidskými kosterními pozůstatky	153
7.1.7.1. Koflíky	153
7.1.7.2. Džbány	155
7.1.7.3. Amfory	155
7.1.7.4. Mísy	155
7.1.7.5. Zásobnice	155
7.2. Bronzové nálezy (MK)	157
7.2.1. Jehlice	158
7.2.1.1. Sledované údaje a základní popis jehlic	158
7.2.1.2. Únětické jehlice	159
7.2.1.3. Jehlice s hlavicí svinutou v očko	161
7.2.1.4. Cyperská jehlice	163
7.2.1.5. Nálezová situace jehlic v hrobech a vazba na pohlaví a věk zemřelých	163
7.2.2. Záušnice	164
7.2.3. Spirálky	168
7.2.4. Náramky	173
7.2.5. Korálky	176
7.2.6. Kroužek	177
7.2.7. Šídlo	177
7.2.8. Dýka	178
7.2.9. Háček	181
7.2.10. Tyčinky, jehly a další blíže neurčitelné bronzové artefakty	181
7.3. Jantar (MK)	183
7.3.1. Metoda konzervace	184
7.3.2. Metrická a typologická analýza jantarových korálků	184
7.3.2.1. Metrické zhodnocení	184
7.3.2.2. Typologické zhodnocení	185
7.3.2.3. Metricko-typologické zhodnocení	189
7.3.3. Stopy výroby a úprava povrchu	190
7.3.4. Způsob uložení jantaru v hrobech a vazba na věk a pohlaví zemřelých	191
7.3.5. Kombinace jantarových korálků s ostatními předměty	192
7.3.6. Relativní datování hrobů s jantarem	192
7.4. Štípaná industrie (MK, PB)	193
7.5. Další kamenné artefakty a intencionálně přidané kameny (JE, BŠ, MK)	194
7.6. Kostěná industrie (MK, RK)	199
7.6.1. Šídla	199
7.6.2. Jehlice	200
7.6.3. Korálky	200
7.6.4. Kostěné disky	201
7.6.5. Knoflík s V-vrtáním	201
7.7. Zvířecí kosti – intencionální přídavky (RK)	202
7.7.1. Úvod	202
7.7.2. Rozbor nálezů	206
7.7.2.1. Zvířecí lopatky	206
7.7.2.2. Jiné intencionální nálezy	212
7.7.2.3. Neintencionální nálezy	212
7.7.3. Diskuze	212
7.7.4. Závěr	214
7.8. Schránky sladkovodních a mořských měkkýšů jako milodary (JB, MK)	215
7.9. Mazanice (MK)	217
8. Přírodovědné analýzy (SDK, AD, LA, VZ, PL, SG, LK, PK, RKO, JB, JK, JEK, MF, KD)	219
8.1. Izotopová rekonstrukce stravy (SDK)	219
8.1.1. Materiál a metody	219
8.1.2. Výsledky a diskuze	219
8.1.3. Závěr	225
8.2. Výsledky provenienční analýzy pomocí izotopů stroncia (⁸⁷ Sr/ ⁸⁶ Sr) (AD, LA)	226
8.2.1. Metoda	226
8.2.2. Výsledky	227
8.2.3. Diskuze	229
8.2.4. Závěr	233
8.3. Chemická analýza jantarových korálků (VZ, PL, SG, LK)	234
8.3.1. Úvod	234
8.3.2. Výsledky a diskuze	236

8.3.2.1. Infračervené spektroskopie (FTIR)	236
8.3.2.2. Ramanova spektroskopie	237
8.3.2.3. Hmotnostní spektrometrie	239
8.3.3. Závěr	240
8.4. Rostlinné makrozbytky (PK, RKO)	241
8.4.1. Úvod k botanickým analýzám a metodika	241
8.4.2. Rostlinné makrozbytky	241
8.4.3. Antrakologický materiál	244
8.4.4. Závěr k botanickým analýzám	246
8.5. Malakozoologická analýza a rekonstrukce přírodního prostředí na lokalitě (JB)	247
8.5.1. Úvod	247
8.5.2. Popis souboru a metody	247
8.5.3. Ekologické zařazení vyskytujících se měkkýšů	248
8.5.4. Allochtonní a autochtonní složka	249
8.5.5. Prostorová distribuce měkkýšů v objektech	250
8.5.6. Závěr	250
8.6. Analýzy prvkového složení a izotopů olova u artefaktů ze slitin mědi (JK, JEK, MF)	251
8.6.1. Metodika analýz	251
8.6.2. Výsledky materiálových analýz artefaktů ze slitin mědi	251
8.6.2.1. Výsledky analýz prvkového složení	251
8.6.2.2. Definice materiálových skupin artefaktů	252
8.6.2.3. Výsledky analýz izotopových poměrů olova	255
8.6.3. Diskuze k provenienci měděné suroviny	257
8.6.4. Diskuze k původu cínu a olova	259
8.6.5. Závěr	261
8.7. Traseologická analýza mlecího kamene z objektu 3037 (KD)	262
9. Absolutní a relativní datování pohřebiště (MK)	264
9.1. Absolutní datování	264
9.1.1. Absolutní datování pohřebiště	264
9.1.2. Absolutní datování hrobových konstrukcí	265
9.1.3. Absolutní datování nálezů	267
9.1.3.1. Keramika	267
9.1.3.2. Bronzové artefakty	269
9.1.3.3. Jantar	272
9.1.3.4. Kostěné artefakty a dentalia	273
9.1.3.5. Data ze zvířecích kostí	274
9.1.4. Diskuze k některým radiokarbonovým datům	276
9.2. Porovnání absolutního a relativního datování	277
10. Diskuze a interpretace (MK)	282
10.1. Kroj, přídavky a milodary	282
10.1.1. Kroj	282
10.1.1.1. Jehlice	282
10.1.1.2. Opasky	283
10.1.1.3. Ozdoby hlavy	283
10.1.1.4. Náhrdelníky	285
10.1.1.5. Náramky	288
10.1.1.6. Další ozdoby oděvu	288
10.1.2. Přídavky	288
10.1.2.1. Nástroje	288
10.1.2.2. Sety nástrojů	290
10.1.2.3. Zbraně	291
10.1.2.4. Šperky	291
10.1.3. Milodary	291
10.1.4. Příměsi	292
10.2. Artefakty ve vztahu k pohlaví a věku zemřelých	292
10.3. Diskuze nálezové situace v hrobech 32 a 36	298
10.3.1. Střep v očnici v hrobě 32	298
10.3.2. Organika v hrobě 36	299
10.4. Porovnání skupin A a B	299
10.5. Z daleka i z blízka ... potkali se u Kolína	300
11. Závěr (MK)	304
Kolín. An Early Bronze Age Cemetery in Central Bohemia (MK)	308
Literatura	318
Tabulky (MK)	333